

HIJACKED JOURNALS – UKRADNUTÁ IDENTITA ČASOPISOV ALEBO KEĎ SA STRETNE VEDECKÉ PUBLIKOVANIE S KYBERNETICKOU KRIMINALITOU

Problematika predátorského publikovania je široká. Jednou z oblastí, kam predátorskí vydavatelia prenikli, je kradnutie identity iným časopisom.

Pojmom hijacked journals označujeme periodiká, ktorým ich vydavateľ vytvorí falošnú webstránku – takmer identický duplikát webovej stránky dôveryhodného časopisu. Podvodníci sa venujú aj najmenším detailom, preberajú nielen názvy, ISSN, poštovú adresu, ale i jeho metriky. Profil takto vytvoreného periodika sa napríklad líši len vo fakturačnej adrese. Parazitujú na tom, že dobré meno renomovaného časopisu vzbudí záujem u autorov. Oklamany autor, tak v domnienke, že platí za článok do hodnotného časopisu, zaplatí vydanie predátorskému vydavateľovi.^{10,11} Únoscovia si za svoj cieľ vyberajú taktiež časopisy, ktoré vychádzajú len v tlačenej forme alebo majú nefunkčné webové stránky.¹²

Pre získanie autorov používajú falšovatelia rôzne metódy. Najčastejšou je posielanie e-mailov s výzvou na predkladanie svojich článkov do časopisu s príslubom rýchleho uverejnenia v hodnotnom časopise. Majú vyvinuté rôzne špeciálne softvéry pre extrahovanie zoznamov e-mailových adries z rôznych webových stránok akademických inštitúcií. Kupujú informácie o autoroch a ich e-mailové adresy od organizátorov falošných konferencií alebo spoločností, ktoré prevádzkujú portály pre konferencie.¹³

¹⁰ PLCH, Lukáš – KRATOCHVÍL, Jiří. *Predátorské časopisy*. [Brno]: Masarykova Univerzita, 2016. 48 s. Dostupné na: <http://www.prf.jcu.cz/data/files/370/2281predatorskecasopisy.pdf>

¹¹ BUTLER, Declan. Sham journals scam authors. In *Nature*, 2016, vol. 495, no. 7442, p. 421 – 422. Dostupné na: <https://www.nature.com/news/sham-journals-scam-authors-1.12681>

¹² DADKHAH, Mehdi, MALISZEWSKI, Tomasz, JAZ, Mohammad Davarpanah. Characteristics of Hijacked Journals and Predatory Publishers: Our Observations in the Academic World. In *Trends in Pharmacological Sciences*, 2016, vol. 37, no. 6, p. 415 – 418. Dostupné na: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0165614716300037>

¹³ DADKHAH, Mehdi, MALISZEWSKI, Tomasz, JAZ, Mohammad Davarpanah, ref. 9, p. 415 – 418.

Ako zistíte, že ide o časopis s ukradnutou identitou?

- Po prvé, vždy si overte pozvánky na publikovanie, ktoré Vám prídu prostredníctvom e-mailu. Začnite vyhľadávaním časopisu v rôznych vyhľadávačoch, online fórach alebo blogoch, aby ste sa dozvedeli viac.
- Skúste si stiahnuť alebo prezrieť už publikované príspevky. Časopisy s ukradnutou identitou často obsahujú príspevky nízkej kvality s preklepmi alebo s prebratými článkami z iných časopisov.
- Častým javom je, že recenzné konanie prebehne vo veľmi krátkom čase. Väčšinou neposkytujú autorom recenzie a akceptujú príspevky bez pripomienok, úprav.
- Väčšina časopisov s ukradnutou identitou má falošnú edičnú radu bez názvu, adresy (inštitúcie) alebo iných kontaktných informácií.
- Neposkytujú informácie o rozsahu a predmete prác akceptovaných do časopisu. Publikujú príspevky vo všetkých odboroch.
- Dajte si pozor na časopisy, ktoré neposkytujú jednoznačné informácie o poplatkoch.
- Webstránky sú nízkej úrovne v jednoduchom formáte.¹⁴

Príklady zo zahraničia

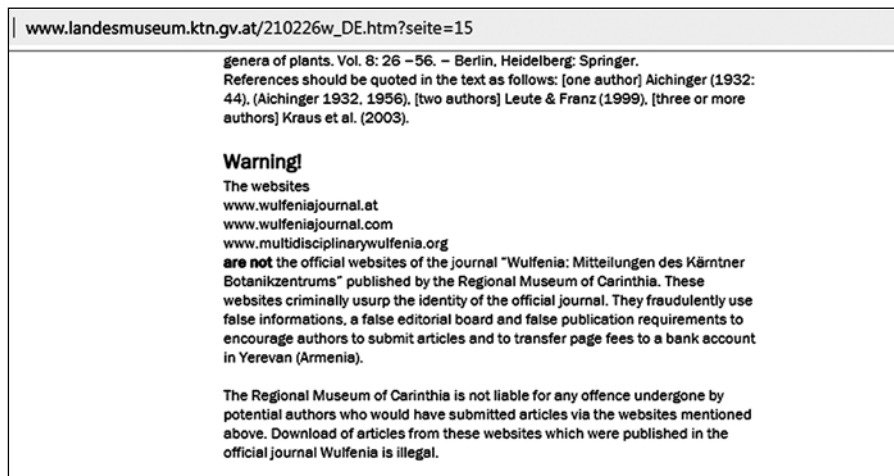
Dva renomované vedecké časopisy sa stali obeťami krádeže identity. Ich dvojníci podviedli stovky vedcov a ich platby putovali/putujú do Arménska. Ide o časopisy, ktoré nemali svoje vlastné webové stránky, čo z nich urobilo jednoduchú „korisť“ podvodníkov. Ide o botanický časopis *Wulfenia*, vydávaný Regionálnym múzeom Korutánska v rakúskom Klagenfurte; a o multidisciplinárny švajčiarsky časopis *Archives des Sciences*, ktorý bol založený v roku 1791 a je publikovaný spoločnosťou – the Society of Physics and Natural History of Geneva (SPHN).¹⁵

¹⁴ MENON, Varun G. Hijacked journals: what they are and how to avoid them. In *Publons* [online]. 14.1.2019 [cit. 2019-03-14]. Dostupné na: <https://publons.com/blog/hijacked-journals-what-they-are-and-how-to-avoid-them/>

¹⁵ BUTLER, Declan, ref. 8, p. 421 – 422.

Časopis Wulfenia

Múzeum po zistení, že iný vydavateľ ukradol identitu jeho časopisu, vydalo upozornenie na svojich stránkach a začalo spätne online uverejňovať jednotlivé obsahy čísel časopisu Wulfenia. (Obr. 1)

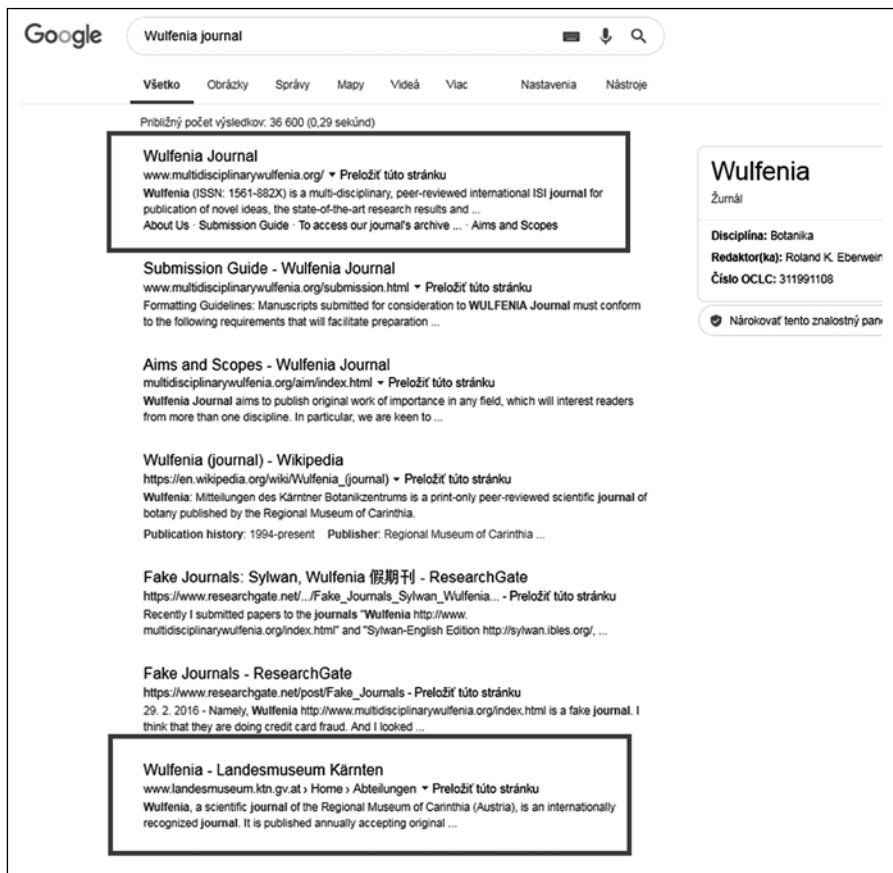
Obrázok 1. http://www.landesmuseum.ktn.gv.at/210226w_DE.htm?seite=15

No, problémy neskončili. Keď zadáme do vyhľadávača Google pojem Wulfenia journal, na prvom mieste nám zobrazí falošnú stránku časopisu a tá reálna je až na 7 mieste!¹⁶ (Obr. 2)

Falošný časopis Wulfenia, síce na svojom webe uvádza, že nie je totožný s časopisom Wulfenia, ktoré vydáva Korutánske múzeum a jedná sa o iný časopis, ale na druhej strane si klamlivo privlastňuje ISSN muzeálneho časopisu, indexáciu v databáze BIOSIS, impact factor (ten je uvádzaný ešte z r. 2015-kedy ho mal časopis najvyšší a nie aktuálny, rovnako i 5-ročný IF).¹⁷ Dokonca aj ročník časopisu je totožný s pravým časopisom. (Obr. 3)

¹⁶ Pozn. ak zadáme len pojem Wulfenia, stále sa pravý časopis nachádza vo vyhľadaných výsledkoch nižšie ako falošný.

¹⁷ Informácie z falošnej webstránky časopisu Wulfenia – <http://www.multidisciplinarywulfenia.org/> [cit. 2019-3-14]

Obrázok 2. Zobrazenie výsledkov vyhľadávania časopisu Wulfenia vo vyhľadávači google [cit. 2019-3-14]

Keď si pozorne prezrieme oba časopisy, zistíme, že časopisy sa líšia periodicitou vydávaných čísel. Kým pravý časopis vychádza iba dvakrát ročne a má spolu cca 24 článkov (v r. 2017) a tieto články sú indexované v BIOSIS, naproti tomu falošný časopis vychádza 12x ročne a v každé číslo obsahuje cca 6 – 15 článkov.

Z čoho vyplýva, že títo falšovatelia prídu k výborným ziskom, nakoľko podľa dostupných informácií je poplatok za jeden príspevok približne 500

Obrázok 3. Hijacked journal – Falošná stránka časopisu Wulfenia

Zdroj: <http://www.multidisciplinarywulfenia.org/>

dolárov.¹⁸ Publikovanie 12tich čísiel za rok je veľmi výhodným biznisom. Oklamaní autori prídu nielen o peniaze a ich práca nebude indexovaná v databáze BIOSIS (súčasť platformy WOS), ale keďže ich práca už bola uverejnená, nemali by svoje poznatky publikovať inde.

Prípacom sa zaoberala aj rakúska polícia, ktorej sa podarilo „zatvoriť“ stránku majúcu hosting v Rakúsku, no následne vznikli repliky stránky na serveroch iných krajín. Žiaľ, rakúske právomoci sú lokálne obmedzené a od roku 2012 neprišlo ešte k náprave.¹⁹

¹⁸ BUTLER, Declan, ref. 8. p. 421 – 422.

¹⁹ BUTLER, Declan, ref. 8. p. 421 – 422.

Časopis Archives des Sciences

Považuje sa za prvý časopis s ukradnutou identitou. Po označení stránok za falošné, sa prípadom začala zaoberať Koordinačná jednotka pre kybernetickú kriminalitu vo Švajčiarsku. Zistilo sa, že tieto stránky sú umiestnené na serveroch v Spojených štátoch, čiže jednotka nemohla konať priamo. Vydavateľovi bolo odporúčené podať trestné oznámenie.²⁰ Neskôr falošný vydavateľ časopis umiestnil na viacerých iných doménach. Momentálne sú však na predaj a duplicitné webstránky sú nefunkčné (údaj k marcu 2019).

Natália Pastorková, Ústredná knižnica SAV

²⁰ BUTLER, Declan, ref. 8, p. 421 – 422.